

Αστικοποίηση και προκλήσεις του σύγχρονου χωρικού σχεδιασμού

Μάθημα : Πολεοδομική και Οικιστική Ανάπτυξη και Πολιτική

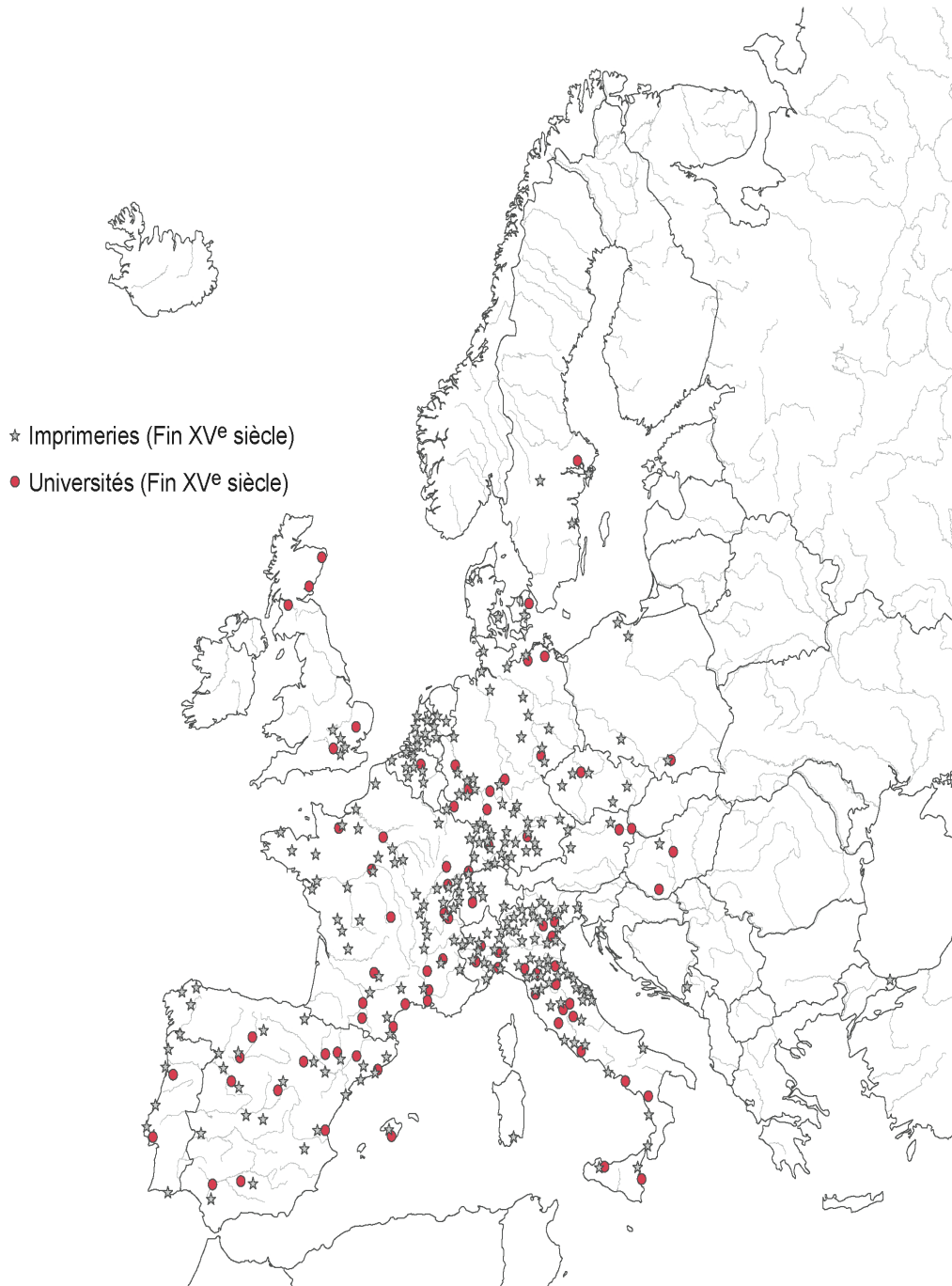
Υπεύθυνη μαθήματος : Αν.καθηγήτρια Στέλλα Κυβέλου

Συμμετοχή στο μάθημα : Νεκταρία Μαραβά, υποψήφια διδάκτωρ

Η αστικοποίηση και οι προκλήσεις του σύγχρονου χωρικού σχεδιασμού

<https://www.youtube.com/watch?v=Q-FTxVhFWWw>

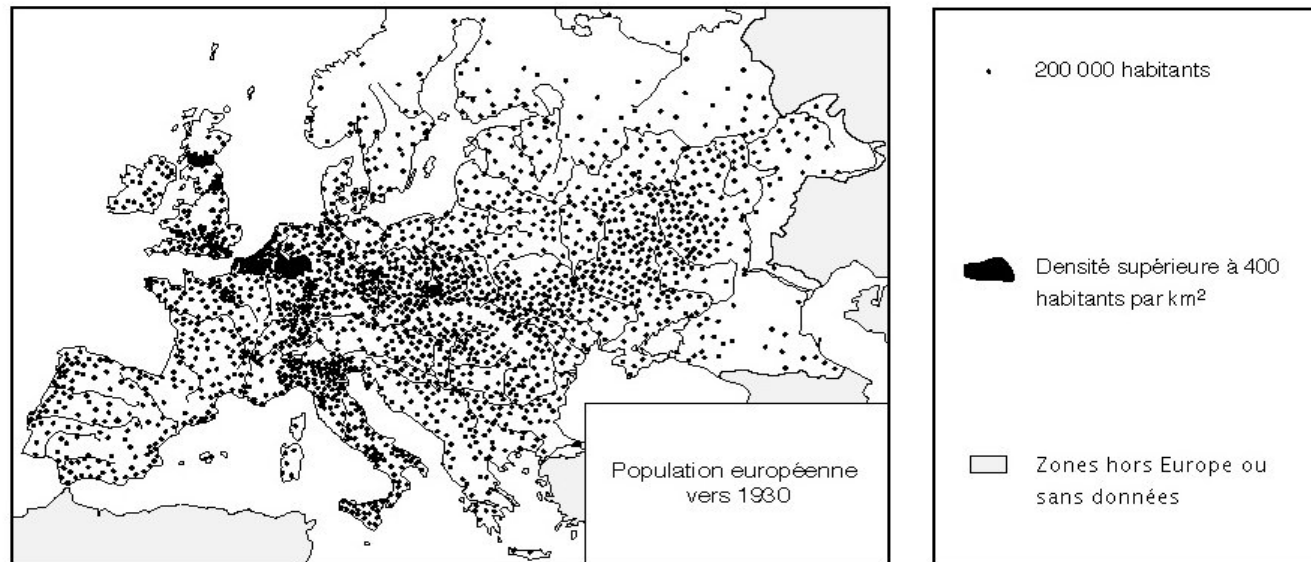
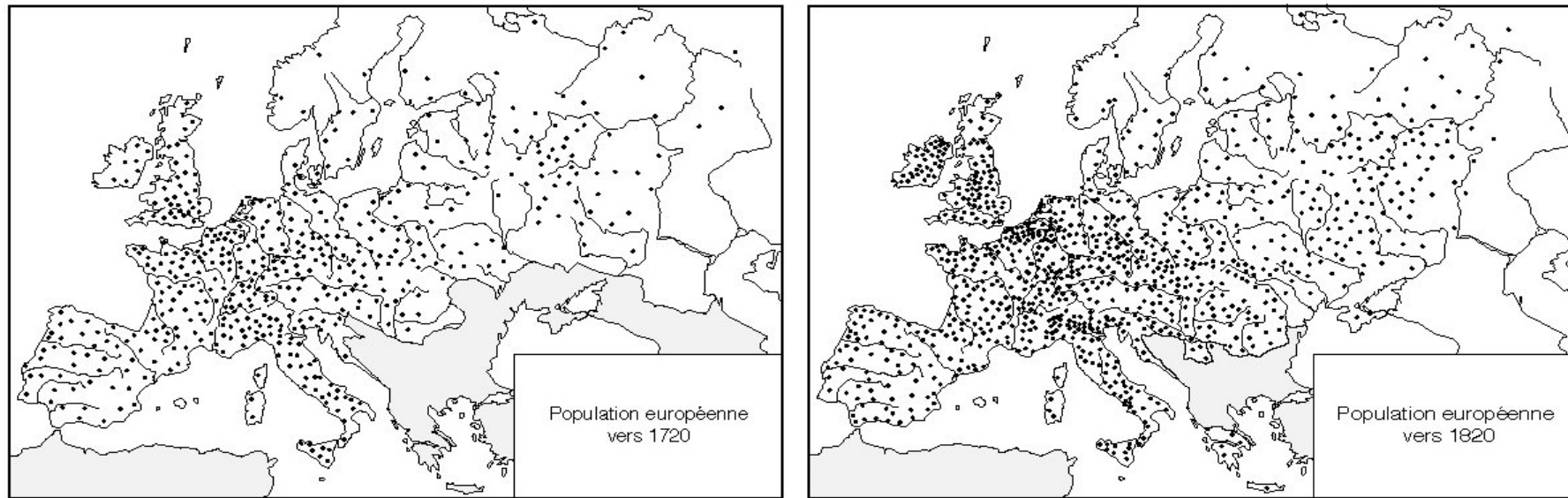
<https://www.youtube.com/watch?v=JWjMiwAbGgA>

Η χωροθέτηση των πανεπιστημίων

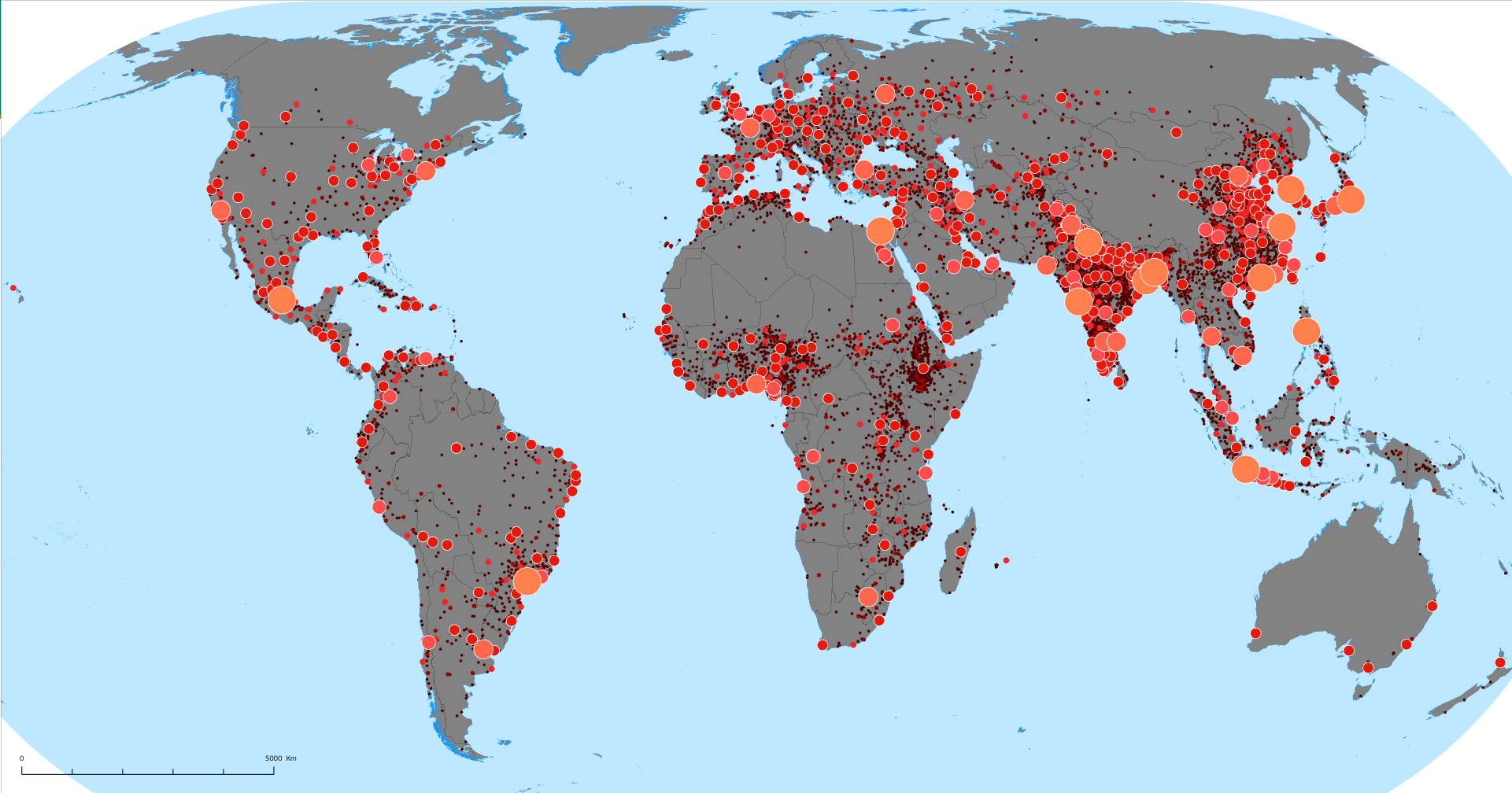
Source: Foucher (1994),
represented in Vandermotten (2008)

Οι πόλεις είναι το αποτέλεσμα της αστικοποίησης

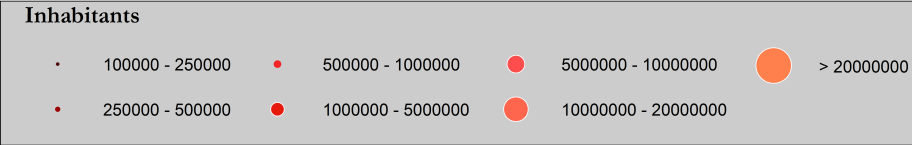
Source: Haliczzer (1934), represented in Vandermotten (2008)

Cities in the world

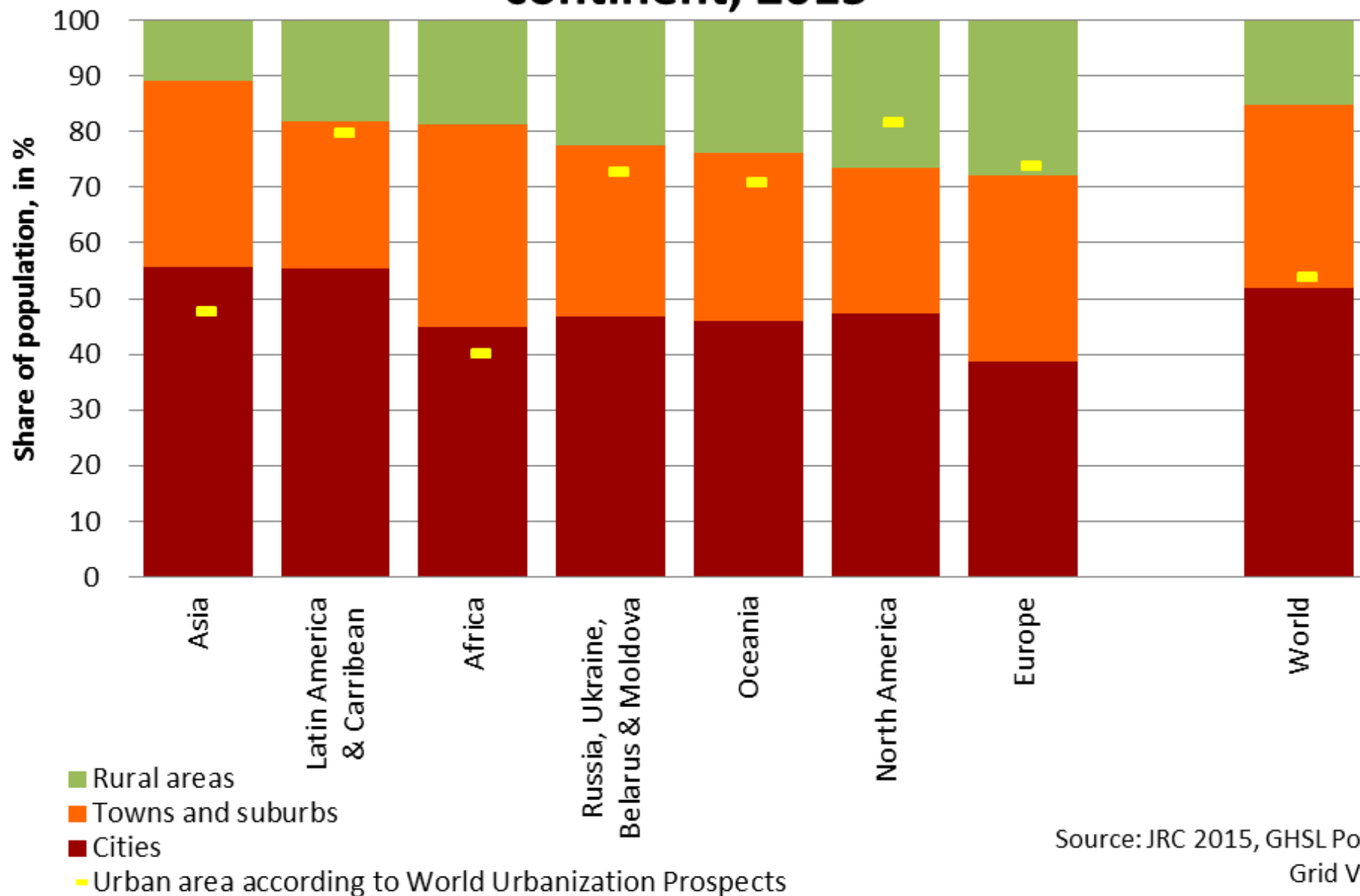

Urban Centres in the world by population size, 2015

Source : JRC (GHS - POP Global Settlement Model)

Population by degree of urbanisation per continent, 2015

Σύγκριση του μεγέθους των πόλεων της ΕΕ

- Η ΕΕ είναι λιγότερο αστικοποιημένη σε σχέση με άλλες ηπείρους
- Οι ευρωπαϊκές πόλεις είναι πληθυσμιακά μικρότερες από τις ασιατικές πόλεις.
- Ο βαθμός αστικοποίησης δεν αλλάζει σημαντικά σε σχέση με τις άλλες ηπείρους
- Οι Ευρωπαίοι ζουν σε μεσαίου μεγέθους πόλεις

Οι πόλεις είναι το αποτέλεσμα της αστικοποίησης

- Η αστικοποίηση και οι οικονομίες συγκέντρωσης (Agglomeration economies) αποτελούν αδιαμφισβήτητο γεγονός από την ίδια την ιστορική εξέλιξη των πόλεων...
- ... Παράλληλα όμως εμφανής είναι σήμερα και οι αρνητικές οικονομίες της αστικοποίησης...
- ...πώς και γιατί αναπτύσσονται οι πόλεις ακόμα αποτελεί ερευνητικό ζητούμενο ..
- Η ανάπτυξη τους είναι πολιτική επιλογή
- Η προσέλκυση περισσότερων επενδύσεων στην πόλη-ανταγωνισμός πόλεων

Ορισμοί: Βαθμός Αστικοποίησης

Νέος τρόπος μέτρησης του βαθμού αστικοποίησης στην ΕΕ:

Ο βαθμός αστικοποίησης προσδιορίζει τρεις τύπους πληθυσμιακών κυψελών χρησιμοποιώντας ένα δίκτυο 1 km με 1km:

1. Ένα **αστικό κέντρο** αποτελείται από πληθυσμιακές κυψέλες με πυκνότητα τουλάχιστον 1.500 κατοίκων ανά km² και έχει τουλάχιστον συνολικά πληθυσμό 50.000 (urban centre)

2. Ένα **αστικό σύμπλεγμα** με πυκνότητα τουλάχιστον 300 κατοίκων ανά km² και τουλάχιστον συνολικό πληθυσμό των 5.000

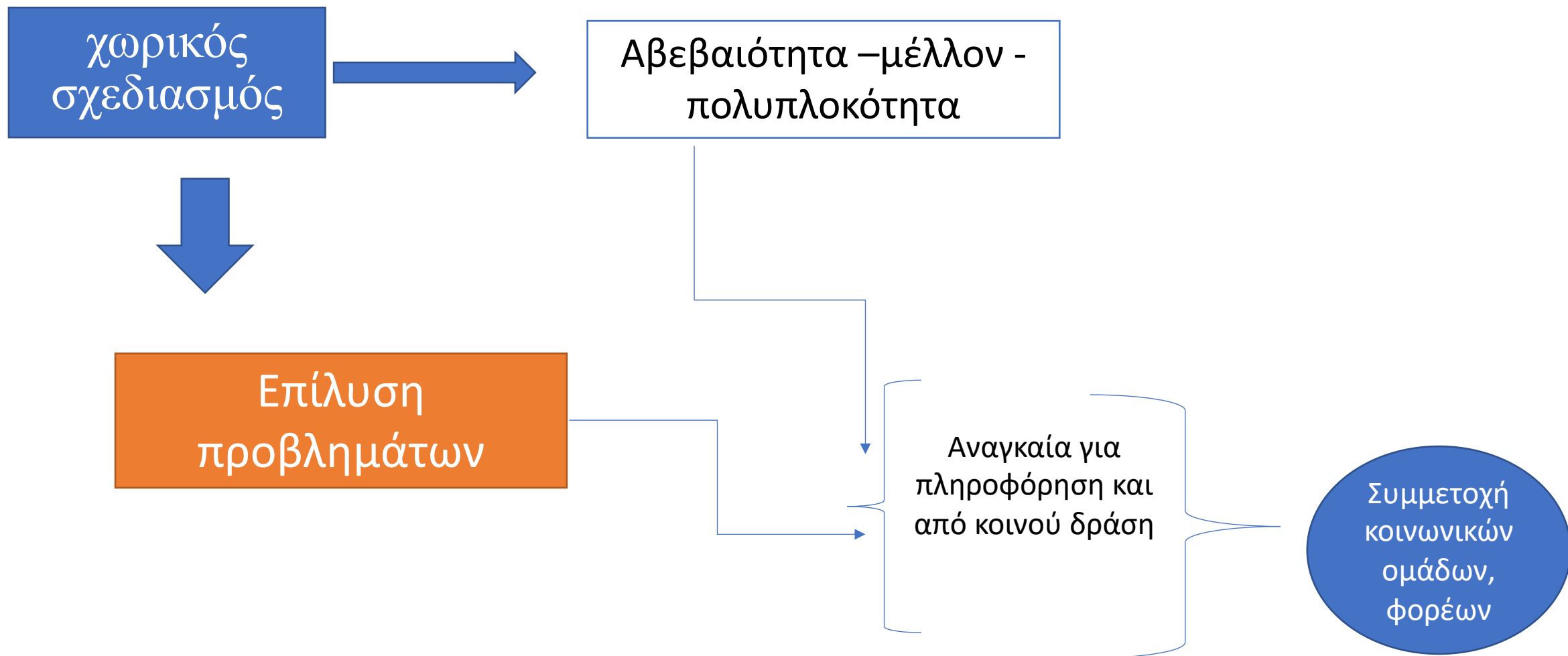
3. **Αγροτικά δίκτυα πλέγματος**: κελιά πλέγματος εκτός των αστικών συμπλεγμάτων

Αστικό κέντρο

Πόλη και περίχωρα

Βασικές διαστάσεις της έννοιας του σχεδιασμού

Ο χωρικός **σχεδιασμός** σήμερα :

Θα πρέπει να αντιμετωπίσει κρίσεις σε πολλαπλά επίπεδα

Οικονομία

Ύφεση
Δημοσιονομική
κρίση

Κοινωνία

Ανεργία
Προσφυγική
κρίση
Κοινωνικές
Ανισότητες
Δημογραφικό

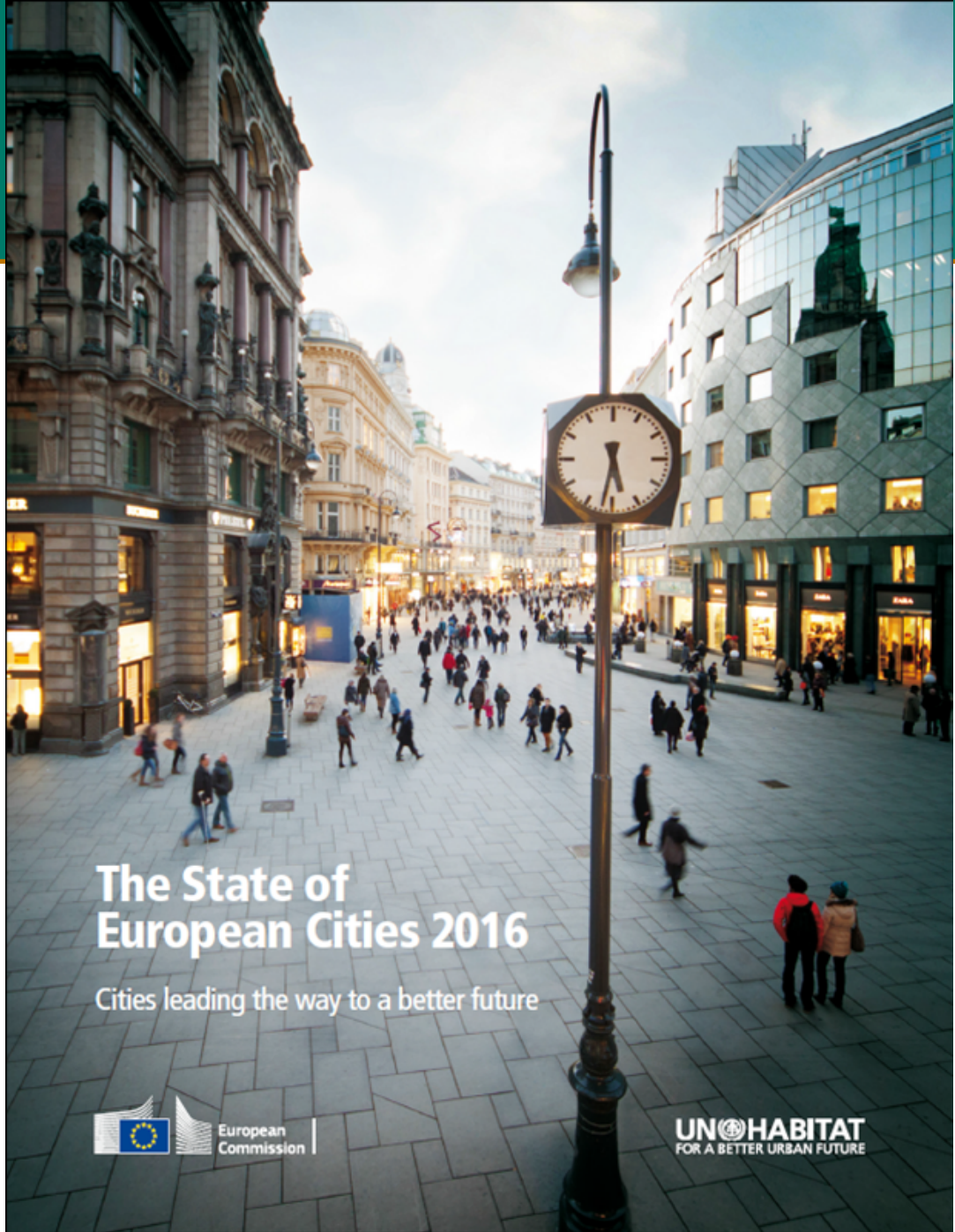

Προβλήματα Διαχείρισης του χώρου

Έλλειψη πρασίνων
χωρών
Αστική Συρρίκνωση
Περιβαλλοντική
υποβάθμιση
Γκετοποίηση
περιοχών

Απροσδόκητος
ρυθμός
εξέλιξης και
αλλαγών

Πολυπλοκότητα και Αβεβαιότητα

The State of European Cities 2016

Cities leading the way to a better future

Για ποιες Σύγχρονες Προκλήσεις ;

- <https://www.youtube.com/watch?v=sNjNRyW2Zwl>

Οι σύγχρονες προκλήσεις των πόλεων

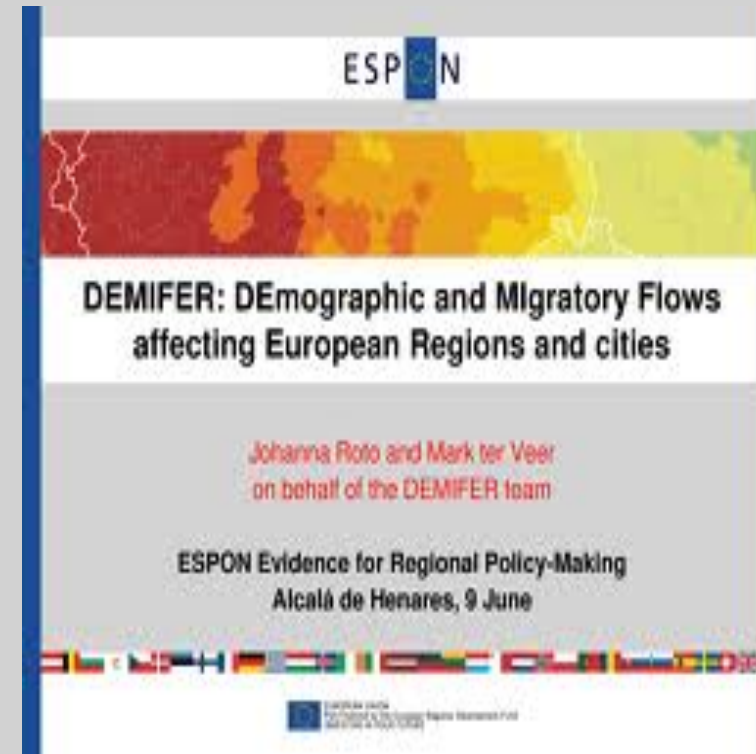
- Δημογραφικό
- Οικονομική Ανάπτυξη
- Κοινωνική Συνοχή
- Περιβάλλον- Ποιότητα ζωής
- Αστικές Μεταφορές

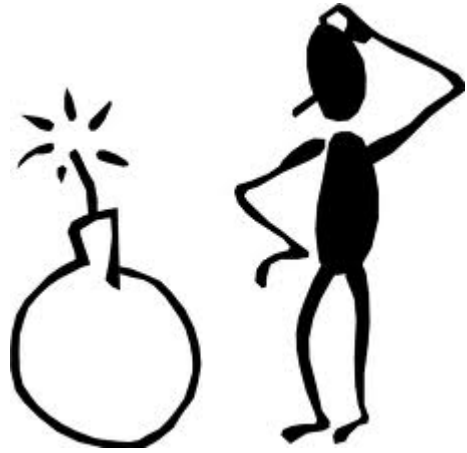
Η δημογραφική εξέλιξη των αστικών περιοχών της ΕΕ

Οι δημογραφικές τάσεις των αστικών περιοχών:

- Ευρωπαϊκό
- Εθνικό
- Περιφερειακό πλαίσιο

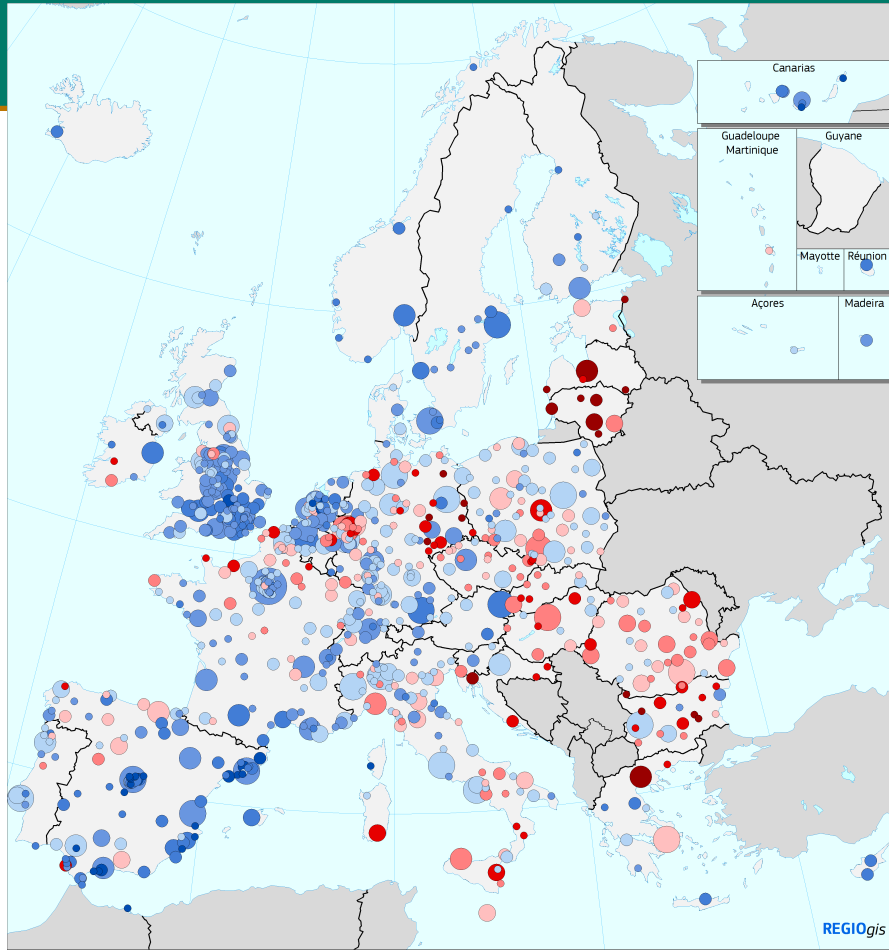
ΑΣΚΗΣΗ

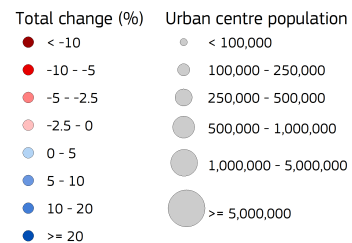
Αναφερθείτε σε δύο τρεις παράγοντες που επηρεάζουν τη πληθυσμιακή δυναμική των πόλεων

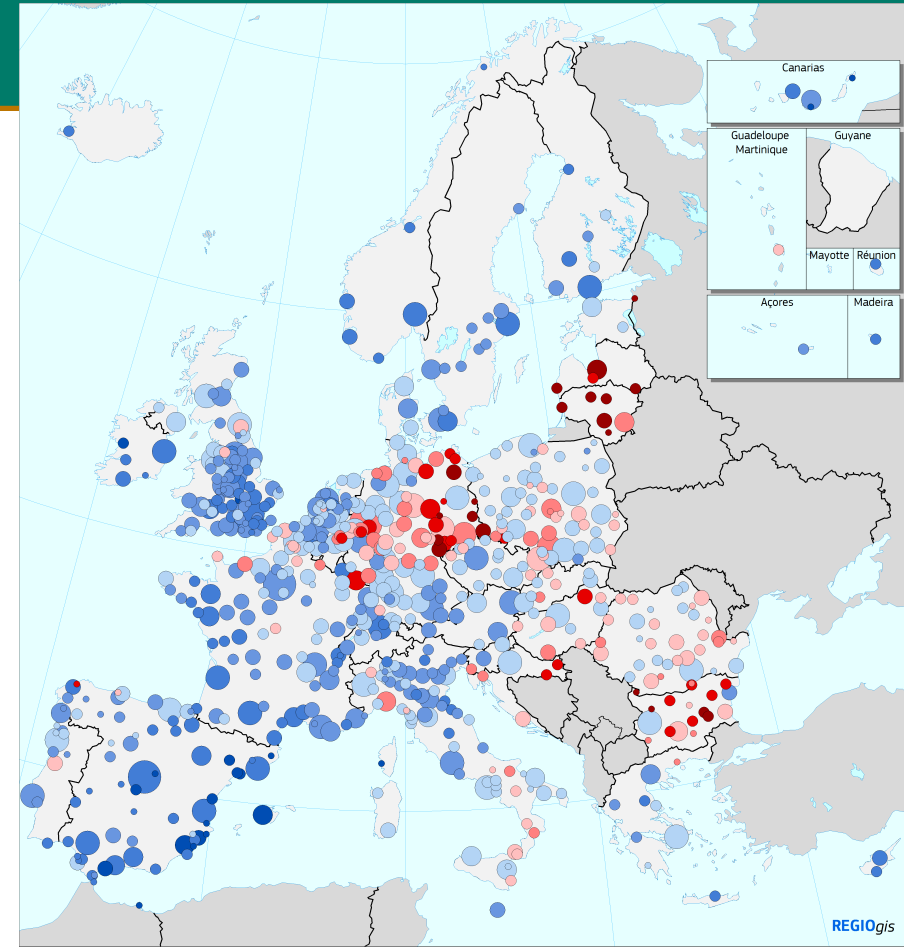
Μεγέθυνση και συρρίκνωση των πόλεων στην ΕΕ

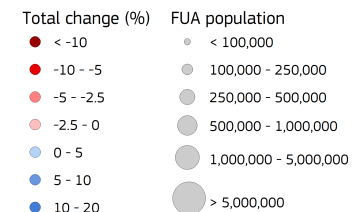
Change in population by city, 2001-2011

Sources: Eurostat, NSI, DG REGIO

Change in population by FUA, 2001-2011

Sources: Eurostat, NSI, DG REGIO

Δημογραφικό

- Η ΕΕ είναι μια ήπειρος που γηράσκει
- Το θετικό πρόσημο της ανάπτυξης μερικών πόλεων οφείλεται στην μετανάστευση.
- Πληθυσμός παραγωγικής ηλικίας μετακομίζει στις πόλεις αναζητώντας εκπαίδευση και θέσεις εργασίας,
- ενώ οι 65+ μετακινούνται στην ύπαιθρο
- Οι πρωτεύουσες εμφανίζουν πληθυσμιακή δυναμική ανάπτυξης εξαιτίας των μεταναστών κυρίως

Index (EU28 = 100)

- < 75 (low-income regions)
- 75 - 120 (medium-income regions)
- 120 - 150 (high-income regions)
- ≥ 150 (very high-income regions)

Metro region population

- < 500,000
- 500,000 - 1,000,000
- 1,000,000 - 2,500,000
- 2,500,000 - 5,000,000
- > 5,000,000

Sources: Eurostat, DG REGIO

Ανάπτυξη των πόλεων

Αστική Οικονομική Ανάπτυξη

- Από το 2000 και μετά οι πόλεις παρουσιάζουν ποσοστό ανάπτυξης του ΑΕΠ πάνω από 50%
- Οι αστικές περιοχές δημιούργησαν 9 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας
- Οι πόλεις συσχετίζονται με την καινοτομία και την παραγωγικότητα γιατί :
 - Υψηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης και καινοτομίας
 - Περισσότερες καινοτομικές επιχειρήσεις
 - Υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης
 - Καλύτερη πρόσβαση και συνδεσιμότητα
 - Παροχή υπηρεσιών

Η ιεράρχηση των πόλεων της ΕΕ με βάση την συμμετοχή τους στα ερευνητικά δίκτυα αιχμής της τεχνολογίας

Οι μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις κυριαρχούν

Μικρές και μεσαίες πόλεις εμφανίζονται στην συγκεκριμένη ιεράρχηση και αυτό συνδέεται με την διασύνδεση τους με ερευνητικά και πανεπιστημιακά κέντρα κυρίως

Ο τεχνολογικός προσανατολισμός των πόλεων της ΕΕ

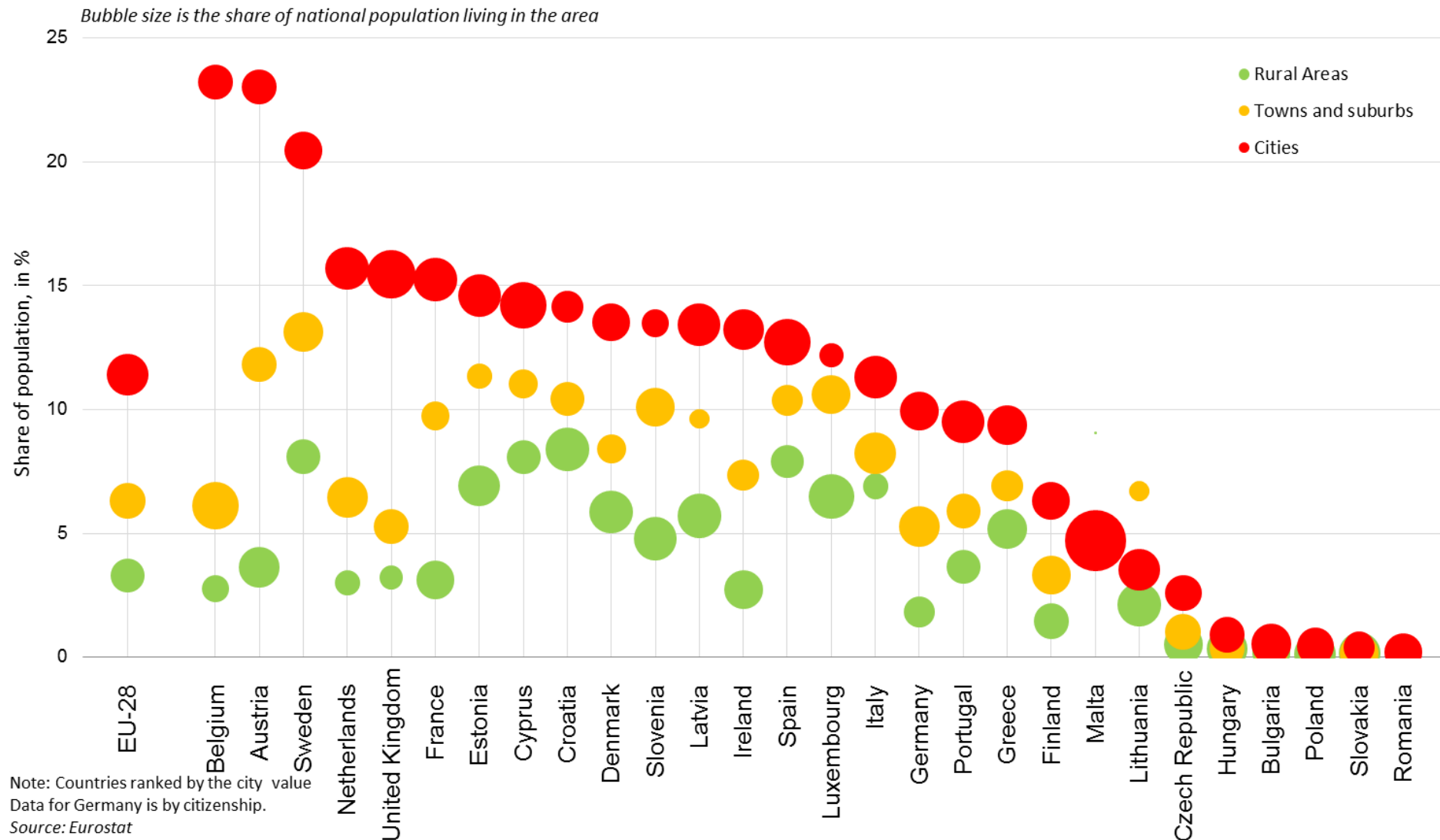

Η «χωρίς αποκλεισμούς» πόλη θα πρέπει να αντιμετωπίσει :

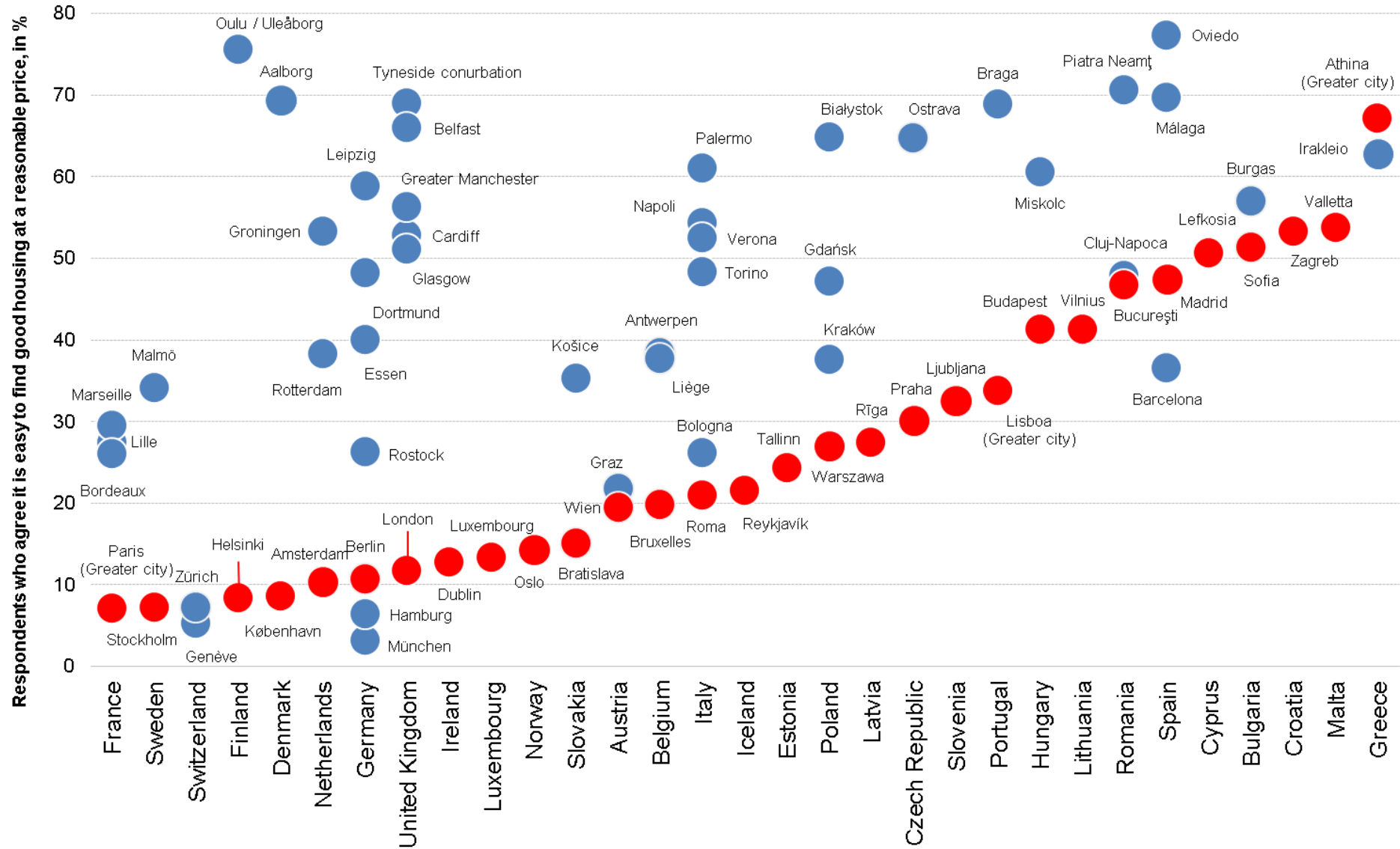
- Υψηλότερα ποσοστά ανεργίας
- Περιθωριοποίηση
- Μετανάστες και κοινωνικό αποκλεισμό
- Στέγαση

Working age population (20-64) born outside the EU by degree of urbanisation, 2014

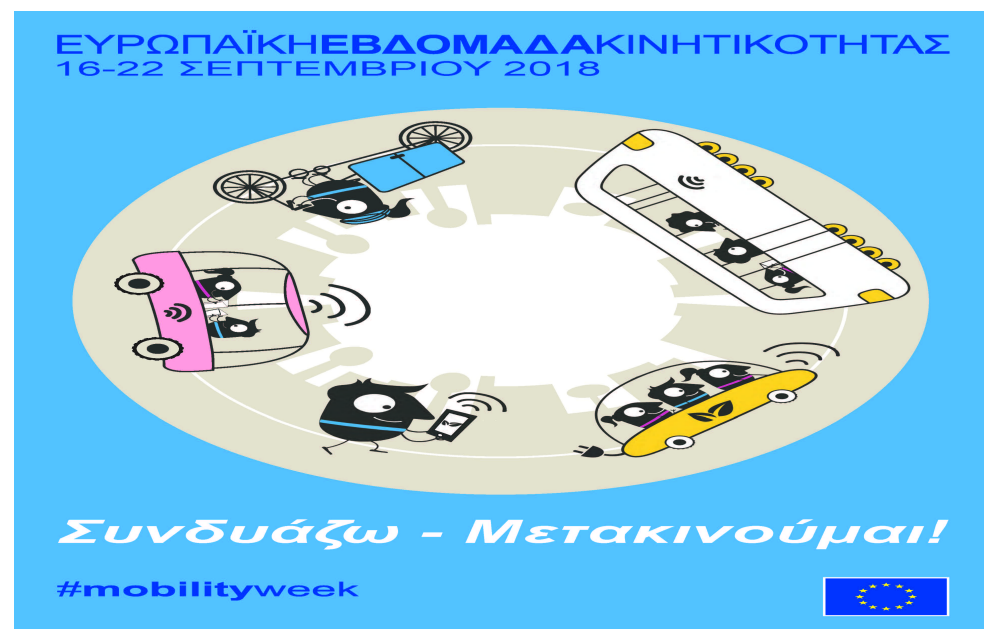
Good housing at a reasonable price per city, 2015

Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα

- σύστημα μεταφορών προσιτό σε όλους,
- ασφάλεια (safety and security) των χρηστών του,
- Μείωση θορύβου και ατμοσφαιρικής ρύπανσης, τις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου και την κατανάλωση ενέργειας
- Συνδυασμός μεταφορικών μέσων
- Χρέωση παρκινγκ στο κέντρο της πόλης

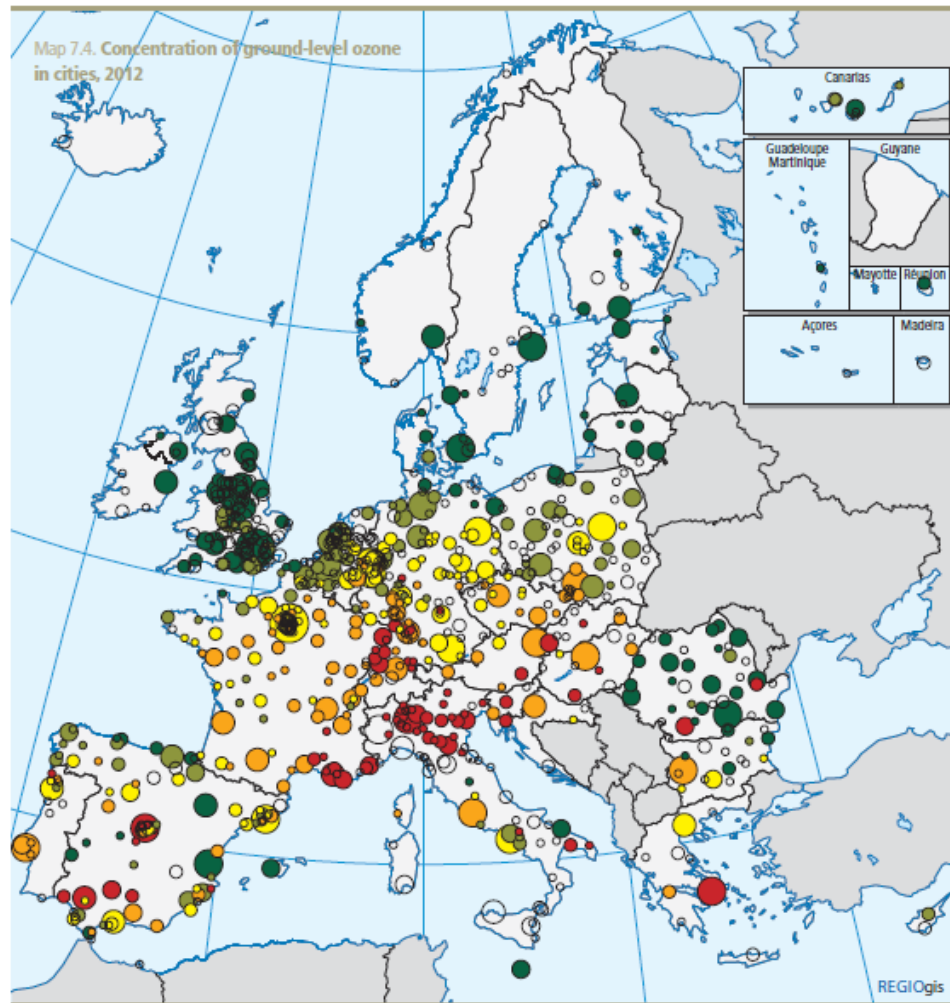
<https://twitter.com/urbanthoughts11/status/1191295205187686400>

Αστικό Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή

Οι πόλεις και οι κωμοπόλεις της Ευρώπης σήμερα αντιπροσωπεύουν το 69% της ενέργειας που χρησιμοποιούμε και, ως εκ τούτου, το μεγαλύτερο μέρος των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των πόλεων εκτείνονται σε τέτοιο εύρος και έκταση λόγω της εξάρτησής τους από εξωτερικές περιοχές προκειμένου να καλύψουν τη ζήτηση για ενέργεια και πόρους, καθώς και για να διευθετήσουν τα λύματά τους

Number of days with more than $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$

- <10
- 10 - 15
- 15 - 20
- 20 - 25
- ≥ 25
- No data

Urban centre population

- <100,000
- 100,000 - 250,000
- 250,000 - 500,000
- 500,000 - 1,000,000
- 1,000,000 - 5,000,000
- > 5,000,000

Average recorded by measuring stations within city boundaries. EU target value of $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ should not be exceeded more than 25 days per year (averaged over 3 years). Sources: EEA, DG REGIO

0 500 Km

Αύξηση ατμοσφαιρικής ρύπανσης στις πόλεις

Απαιτείται συνέργεια δράσεων είτε μέσω διαδημοτικών συνεργασιών είτε και διαβαθμιδικών

Διαχείριση Αστικών απορριμμάτων

Μοντέλο της κυκλικής Οικονομίας στις πόλεις

<https://www.youtube.com/watch?v=OksiAQqsAZs>